

Shearer pomagal republikancern

Navalistični propagandist je postavil na laž Schwaba; Kellogg je zahteval njegove odmore; služil je Hearstu in republikanski stranki v zadnji kampanji.

...cajke Bečmenih Steel korporacije Grace — ki je pred odsevom tudi rekla, da mu ni bilo znano o Shearerjevih aktivnostih, dokler ni prišlo vprašanje njegove odalovitve namreč ni — je tekoma vojne, čeprav, po izjavi Shearerja, milijard dolarjev bonusa kot nagrado za njegove aktivnosti v zvezi s vladinih naročili. (Tudi Grace se je vojna plačala!)

"Patriot" Shearer je vrgl se osebno senco na "patriota" Charlie Schwaba radi nepojasnjenih "stroškov" v višini 3260,00, ki jih je prejel od vlade, kateri je slušal (?) tekom vojne v logi "dollar-a-year" osebe. (Tako so stoprocentni patriotje slušali vladi tekom vojne za "en dolar" na leto!)

Zanimivo je tudi njegovo pri-
poved, da so ga ladjegradniške
rušbe počale v Zvezno ne
poročevalci in opazovalci", kot
so izjavili vsi zaslišani uradniki
prizadetih kompanij, marveč
srečnim navodilom, da Ameri-
ka doseže "parity" (enako moč
in vpliv) kot je imela Angli-
ja ali pa nobene pogodbe.

In glavnji vrzok, da so se lastniki ogrediniliške družbe poodele za ogrediniliški državni gozd, kajne? Kellomäki je opustil velobobito, je opustil vrzok, da se bil Shearer upoštevan kot "porodnivala", je Shearer odločno zaviral, da se opredelil za neresnično buno.

Senzacionalna razkritja veleobista ladjegradniških interesov so povzročila veliko komocijo.

Stresomann umri

Nemškega ministra zunanjih za dev zadela kap.

Berlin, 3. okt. — Dr. Gustav Stresemann, minister zunanjih zadev, je danes zjutraj naglo umrl za srčno kapjo. Star je bil 56 let. Gustav Stresemann, nemški lord George, je stopil v javno

življenje po vojni in sodeloval pri sklepanju vseh večjih paktov z zavezniki in z Ligo narodov. Bil je najboljši buržujak, državnik, kar jih je imela Nemčija po vojni. Stresemann je bil

Francoska letalca izgubljen.
Pariz, 3. okt. — Sloveči fran

poski letalec Dieudonne Coste ju
zadnji teden poletel s tovarišem
Baurice Bellontejem na neki
"dolgo pot", ne da bi bil poveda
javnosti, kam da gre. Teden dni
ni še nobenega glasu o njihju

Zvezna regulacija avtobusov.
Washington. — Avtobusi pri

jejo pod kontrolo zvezne vlade
ako bo sprejeta predloga, ki
predložena, ko se prične redno
zasedanje kongresa. Avtobusi
redaj regulirajo posamezne dr
lave. Ker je pa te vrste trans
portne, postalo mednarodno

Vesti iz Jugoslavije

KAJ SE NE SME PISATI.

(Izjava.)
Beograd, 17. sept. 1929.
Izdani so bili ukazi na redakcije delavskih so. listov, da ne smejo pisati o socialističnem gibanju v inozemstvu s tendenco, marveč zgolj informativno; vodje socialistov se ne sme nazivati s "sodrug" ali "Genose" — ker po 6. jan. v Jugoslaviji ni več — strank.

Ne sme se pisati neprijazno o diktaturah v ostalih državah, ne sme se pisati neprijazno o Italiji, pa tudi ne sme se pisati o zatiranju Slovencev pod Italijo in fašizmom in ne sme se pisati o inozemskih posojilih naše države.
Ce tedaj delavski listi niso več zanimivo pisani, je to umljivo. Ta ukaz je težko razumljiv. Pesnik Oton Župančič je zbolel. Za čas počitnic je bil v Kamniku, ko se je zdaj vrnil v Ljubljano, je zbolel na srcu in pljučih. Moral je oditi na Bled, kjer je moglo obolenost le sprememba podnebja.

Rekordna produktivnost slov. premogovnikov.

Ljubljana, 17. sept. 1929.
Pred kratkim smo poročali o vzrokih pogostih rudniških nesreč, ki izvirajo iz sistema pripravljanja. Da vlada v rudniških sredstvih za čimvečjo produktivno premoga brez ozira na razne ovire in pomankljive varnostne mere, priča dejstvo, da se je kljub zmanjšanim delovnim časom in znižanjem števila rudarjev produktivnost v zadnjih letih stalno dvigala.

Pravkar poročajo o rekordnem delovanju rudnikov v mesecu juliju. V tem mesecu je bilo v slovenskih premogovnikih nakopanih 190.517 ton premoga, to je za 44.250 ton več kakor lani in za 49.314 to več kakor predlanskim v tem mesecu. V juniju letos je znašala produktivnost premoga samo 174.597 ton. S tem so slovenski rudniki dosegli rekord polne produktivnosti premoga.
V prvih sedmih mesecih tekočega leta je produktivnost slovenskih premogovnikov narasla na 287.125 ton napram 1.033.640 tonam v istem času lanskega leta. Napram lani znaša torej povnanje produktivnosti že 253.485 ton ali preko 25%!

Z rastjo produktivnosti je podjetnikom zrastle gotovo tudi profit za najmanj 25%.

Rudarske plače pa so jako nizke in se niti malo ne zvišujejo.

Smrtne nesreče s avtomobilom.

Novomeški trgovec Ludvik Pauer se je 15. t. m. ponesrečil s svojim avtomobilom v Preskrbi pri Mariboru ter je naslednjega dne poškodbam podlegel. Poškodovan se je tudi njegov šofer Oskar Irman, ki pa je po nesreči izginil brez sledu. Moglo se je izročiti valovom Drave. Polomljeni avtomobil so prepeljali v Maribor. Na mestu, kjer se je pripetila ta nesreča, se je pripetilo že mnogo nesreč z vozili in ljudje opozarjajo oblastni, naj bi cestu tamkaj vendarle že popravili.

Olepašanje Ljubljane.

Vegovo ulico, ki vodi od Zvezde proti Trnovem do Rimske ceste, regulirajo prav pridno. Znižali bodo in zravnali cesto do križišča s Rimsko cesto, kjer postavljajo visok spomenik Iliriji. Načrt zanj je napravil arhitekt Plečnik; bo to visok stebel, na katerem bodo izpisani verzi, ki jih je nalašč v ta namen napisal Župančič. Postavljen je že visok od temelj spomeniku je že položen. Regulacija ulice in spomenik morata biti gotova do srednjega oktobra, ko se bo vršila proslava Ilirije. Zato zelo hitro in se obraz te ulice spreminja iz dneva v dan.

Smrtne nesreče. Pri nakladanju hlobov se je smrtno ponesrečil 25-letni Justin Ličen iz občine Ribemberk. Dobil je sunek v trebuh in obledel nezavesten. Umrl je v goriški bolnici. Pokojnik se je baš odpravil na pot v Južno Ameriko.

Smrtne kosa. Dne 17. sept. je umrla Matilda Koormanova, veleposelstnica in gostilničarka, stara 49 let. Pogreb daleč naokrog čislane gospe je bil pri D. M. v Pušavi.

Umrla je v celjski javni bolnici 84-letna prevzitarica Helena Županova iz Zabukovce.

MARIBORSKA POROTA.

Dan detomorilki.
Maribor, 19. septembra.
Danes sta se zagovarjali dve nezakonski materi zaradi detomorov: Julijana Ferk; rojena 1. 1894. v Gradcu, pristojna v Grabe pri Čmureku, ter Marija Ciglar, roj. 1902 v Borejcih pri Murski Soboti.

Julijana Ferk je že v 8. letu starosti izgubila mater in je morala iti služiti k posestniku Jožefu Kocbeku v Apačah, kjer je bila najprej pastirica, pozneje pa je pomagala v gospodinjstvu. Zaradi njene pridnosti, delavnosti in poštenosti so bili z njo zadovoljni. V 30. letu starosti pa je nakrat — baje zaradi premale plače — odšla in vstopila v službo pri nekem tovarnarju v Prestattenu v Avstriji. Tam se je seznanila z Alojzjem Krautwirthom. Iz ljubavnega razmerja je postala noseča in je julija 1924 porodila žensko dete, Julijano, ki jo je oddala Kocbekovi v Apačah v vzrejo. L. 1928. je zopet zanosila s Krautwirthom. Vsi dve nosečnosti je zamenjala službo. Bila je tudi v Linzu, kjer je poskušala odpraviti plod in je bila zaradi tega obsojena na 10 tednov ječe. Dne 21. februarja t. l. je v porodilnici v Gradcu porodila deklico, ki so jo krstili za Ernestino. Dne 6. marca je odšla iz porodilnice naravnost k svoji ljubljenski Krautwirth, ki ji je svetoval, naj otroka odnese v svojo domačo občino. Ona pa je — kakor pravi Krautwirth — to odklonila, češ, da raje vrže otroka proč nego bi ga nesla v pristojno občino. Ker je Krautwirth izjavil, da noče skrbeti za otroka, ampak ji je dal denar za vožnjo in nekaj za prehrano otroka, se je obtoženka 9. marca odpravila z otrokom v Keppenbergo, od tam pa 11. marca v Čmurek, odkoder je okrog 13. ure šla čez most v našo državo. O rožniku, ki jo imel službo, je rekla, da nese otroka k sorodnikom v Grabe. Že ob 14. se je vračala čez most in je otroku rekla, da je pustila otroka pri Zigarovih in da gre v Čmurek po perilo ter se kmalu vrne. V resnici pa se je zopet odpravila h Krautwirthu. Dne 12. marca pa je našel posestnik Anton Zemljčič iz Grab otroka v potoku, ki teče skozi Stogovce. Poizvedbe so ugotovile, da je bila to Ernestina, ki jo je Julijana Ferk vrgla v potok. Detomorilko so avstrijski orožniki izsledili v Seegrabnu. Prvotni je tajila, končno pa je priznala, a trdila, da je to storila v zmedenosti.

Porotniki so zanimali vprašanje na umor, potrdili pa vprašanje na detomor; vendar pa so tudi potrdili vprašanje, ali je storila dejanje v hipni zmedenosti. Sodni dvor je na podlagi tega izrekel oprostilno razsodbo. Ferkovo je zagovarjal odvetnik dr. Irigolič.

Marija Ciglar je 29. aprila t. l. porodila doma v Borejcih pri Murski Soboti fantka. Dekle je duševno nekoliko zaostalo, topo v čustvenem in moralnem oziru, telesno in sicer tudi duševno pa normalno razvito. Dela doma na posestvu, v sezoni pa hodi s sezonskimi delavci iz Prekmurja s trebuham za kruhom. Tako je šla tudi l. 1928. na sezonsko delo v Avstrijo na posestvo Talhof pri Gradcu. Tam se je seznanila z oženjenim rojakom Lajošem Ciglotom in zanosila. V tem stanju se je tudi vrnila domu. Dne 6. maja 1929 se je nakrat vnelo, da je dekle postalo prepadlo in da se ji ne pozna več nosečnost. Orožniške poizvedbe so kmalu ugotovile, da je pred kakimi 8 dnevi porodila in je to tudi priznala. Priznala je dalje, da je otroka stisnila s prsti za vrat in mu še potisnila kepo papirja v goitanec, da bi sigurneje umrl. Nato ga je zavila v cunjce, zanesla v kuhinjo in pobasala v svojo koksarico, čez par dni pa ga je zanesla v kravji hlev in ga skrila v gnojnem jarku pod desko. Otroka so v resnici tam našli. Obtoženka vedno trdi, da je bila "čisto norá", ko je izvršila dejanje. Obsojena je bila na tri leta težke ječe.

Iz Kranja.

V Kranju je umrl Ivan Jenko, sediar in jermenar. Dosegel je 60. leto.

Nesreča v kamnolomu in uboj pri trgatvi.

Novo mesto, 18. septembra.
V samotnem kamnolomu pri Poganeh sta kopala pesek 71-letni upokojeni česar Jože Sinkovec in 55letni Jože Blatnik, oba iz Gotne vasi. Pri delu se je pokazala potreba, da razstrelita več skal. Pripravila sta orodje za vrtnanje in začela vrtnati v 16 metrov visoko navpično skalo luknjo za razstrelbo. Nista se končala tega dela, ko se je skala iznenada podrla in oba zasula. Jože Sinkovec popolnoma, Blatnik pa le delno. Kljub temu, da je kamenje zdrobilo Blatniku levo nogo pod kolenom in da je trpel grozne bolečine, je prišel — kolikor je pač mogel — grebati kamenje in skale raz zasutega tovariša Sinkovec in klicati na pomoč. K sreči je v tem trenutku prišel v kamnolom 10letni sinček Sinkovecve hčere. Blatnik mu je hitro povedal, kaj se je pripetilo, nakar je fant, kolikor so mu dale noge stekel v Gotno vas k Josipu Matku, ki je takoj sklical svoje ljudi, odhitel v kamnolom in se pravočasno rešil Sinkovecove smrti. Oba težko poškodovana delavca je naložil g. Matko v svoj avtomobil in ju prepeljal v kandijsko bolnico. Sinkovec ima poleg drugih težkih poškodb zlomljenih več reber. Njegovo stanje je zelo resno.

V vinogradu posestnika Franca Stareta v Grčevju so te dni obrabli portugalko. Med trgati sta bila tudi 63letni Franc Ljubi in 21letni posestnikov sin Anton Žagar, znan prijatelj noža, oba doma iz Jagodnika, občina Trebelno. Zvečer, ko so bili delavci gotovi z delom, je začel Anton Žagar pod vinogradom klicati Ljubijevga sina Janeza:

— Janez, bel' dol', nocoj bom vse poklical!

Zaradi teh besed je napravil stari Franc Ljubi Žagarju malo pridigo, naj ne govori tako drzno in izvajajoče. Razjarjen je skočil Žagar proti njemu in mu zasadil z vso močjo v levo stran prst dolg nož. Po tem divjaškem činu je Žagar zbežal. Stari Ljubi se je takor zgubil, obliš s krvjo. Domači so ga za silo obvezali ter pripeljali smrtno ranjenega v tujakšno bolnico, kjer se bo ri s smrtjo.

Avtorske pravice. — Zakonski načrt avtorskih pravic je vrhovni zakonodajni svet sprejel in bo v kratkem uveljavljen. Novi zakon bo določal, da velja lastninska pravica za literarna dela pisateljem 50 let po smrti pisatelja. To velja tudi za časopisne vesti, dokler ne poteče 24 ur. Članki listov se bodo smeli ponatiskavati le z dovoljenjem; če se pa članki prevajajo ali posnemajo vsebinsko, se bodo smeli objavljati le z navedbo vira. Zaščiten bo vsak duševni proizvod, fotografija, list, slika itd. Za objavljanje slik bo potrebno dovoljenje slikarja in lastnika. Zaščiteni bodo tudi govori in pridige, brošure. Govori v sodnih dvoranah, na shodih in zborovanjih se bodo smeli uporabljati brez dovoljenja. Govornik pa sme prepovedati objavo govora. Zaščiteni avtorska lastnina se ne sme zarubiti in na dražbi prodati. Reproducirati se ne smejo glasbene in pesniške produkcije.

Smrtne kosa. — Rodbini Božič in Ščurk v Ljubljani je ugrabila smrt hčerko Vlasto, absolutno 4. razreda ženske realne gimnazije. — V Ljubljani sta nadalje umrli: Marija Marčun in Franciška Strekelj za katero žalujeta sinova Anton in Ivan, prvi metteur v Delniški tiskarni, drugi učitelj. — V Santrouville je umrla gospodinja Ana Klopčič. — V Ljubljani je umrla Ana Moschitz, vdova po strojnem ključavničarju, stara 72 let. — V mariborski bolnici je umrla posestnica Neža Valand iz Spod. gorice pri Račah, stara 52 let. — V Ljubljani je umrla Franja Eržen, soproga zvanikarica državnih železnic. — V Celju je preminul Viljem Schunko.

Dr. I. Bajželj: Uporaba Roentgenovih žarkov

Mozolji.
Acne ali mozolje opazujemo čisto pri mladih in mlajših ljudeh. Slika, ki jo kažejo mozolji, je dokaj peštra: zajedalci z črnimi glavicami, rdeči in gnojni mozolji, vdrti brazgotine. Vsaka teh oblik lahko nastaja sama zase, lahko so pa tudi, in to je običajno, istočasno vse vrste. Gre namreč v bistvu le za različne stadije ene in iste bolezni, ki pa v vsakem teh stadijev lahko doseže svojo kulminacijo.

Razvoj bolezni od zajedalec preko mozolja do brazgotine si razlagamo približno takole: lojne žleze začnejo iz neznanih razlogov izločati prevlekle množice loja. Pod gotovimi pogoji izhod lojnice oroženi ali se pa zamaši s prahom, ki pride na kožo. Posledica tega je, da loj v žlezi ostane in se sčasoma strdi. Na koji vidimo potem črne pike, ki jim odgovarja zamašena lojna žleza. Ako na takem mestu koži z nohti od strani stisnemo, izstopi črničku podobna bela tvorba, ki nosi črno glavico: strjeni loj pomešan s celicami izločnega kanala in prahu. Včasih se ti zajedalci inficirajo in vnamejo, potem nastanejo rdeči mozolji, navrh katerih se čisto opazimo črno piko, ki nam kaže njihov postanek. V težkih primerih se mozolj v sredini zgnoji, posledica je neljuba vrta brazgotina. Posebno na hrbtu nastanejo globoke acne, ki včasih izplahnejo same od sebe, včasih pa puste močne brazgotine.

O vzrokih te bolezni smo že zelo pomanjkljivo poučeni. Zna nam je sicer cela vrsta empiričnih opazovanj, toda zveza med temi in med kožnim obolenjem samim je precej nejasna. Ta bolezen se začneja navadno za časa pubertete. V teh letih doseže svojo največjo frekvenco pa tudi svojo največjo intenziteto. Obraz, prsa in hrbet so včasih kakor posejani z zajedalci in mozolji. V poznejših letih izgine sčasoma dispoziacija za to bolezen, deloma pa se ohrani do 40. in 50. leta.

Znana nam je tudi zveza med načinom prehrane oziroma prebavo in mozolji. Opaziti se namreč more, da nekateri ljudje, ki se hranijo z velikimi množinami mesa, posebno lahko obole, da pa mozolji izginejo pri vegetarijanskem načinu prehrane. Isto velja tudi za alkohol in za druge pikantne jedi.

Zanimivo je, da stoji acne v gotovi zvezi z ženskimi genitalnimi organi. Pri nekaterih obolenjih, pa tudi že pri mesečni periodi nastopa včasih acne oziroma se že obstoječa poslabša. Dalje opazujemo pri slabokrvnih, slabobranjenih ljudeh. V vseh teh primerih si predstavljamo, da oddaljeni vzroki kakor prehrana, zaprtje itd. ustvarjajo lokalno dispoziacijo za obolenje kože, ki obstoji v premočnem izločanju loja.

Jasno je, da moramo vse te momente upoštevati tudi pri zdravljenju mozoljev. V vsakem posameznem primeru poskušamo najprej najti eventualno oddaljene vzroke. Iz diete izločimo vse jedi, o katerih vemo, da povzročajo mozolje. Poleg tega dajemo preparate, ki olajšujejo prebavo ali pa desinficirajo črevo. Vendar pa je treba priznati, da na ta način vsled nepopolnega pojmovanja vzrokov le v izjemnih primerih dosežemo vidne uspehe. V glavnem smo navezani na lokalno simptomatično zdravljenje. Pot, ki jo moramo pri tem hoditi, je jasno začrtana. Na eni strani moramo omejiti izločanje loja oziroma v žlezah zaostalega odstraniti, na drugi strani pa je treba omejiti infekcijo zajedalcev. Za omejitev izločanja loja nam stoji na razpolago žveplo in resorcin v obliki mazila, paste, špirita itd. Vzroka za to sta dva: prvič ne podnese koža vseh oblik, drugič se pa koža navadi na vsako obliko in sredstvo za nekaj časa ne učinkuje. Zajedalce odstranimo mehanično s tem, da jih iztisnemo z nohtili ali pa zato pripravljamo instrumenti. Drugi del naše naloge je preprečenje infekcije, kar dosežemo s alkoholom, kateremu lahko še dodamo antiseptična sredstva. Izborno učinkuje pri tem tudi solnce. Vsa, ki trpi na acnah, je gotovo opazil, da mu poleti po parkratni solni kopeli mozolji za nekaj časa izginejo. Uspehi

pri lokalnem zdravljenju so neprimerno boljši kakor pri vzročnem. Ker pa ne odstranimo dispoziacije, izginejo mozolji, dokler traja zdravljenje, kakor hitro pa prestanemo, se mozolji zopet pojavijo. Če razen tega pomislimo, da moramo vsakih par tednov menjati sredstva in da tudi kura ni ravno prijetna, potem vidimo, da je veliko boljše zdravljenje z obsevanjem z roentgenскими žarki. Sicer tudi to zdravljenje še dolgo ni idealno, vendar pa je veliko bolj ugodno pred medicamentoznim zdravljenjem, kajti po parkratnem obsevanju se mozolji ne ponavljajo več mesecev in v brazgotine niso tako vidne. Pri tem pa odpade vsako mazanje z mastmi.

Izpadanje las.

Tukaj se hočem baviti z izpadanjem las, ki je povzročeno zaradi prevlekle funkcije žlez lojnice. Vzroki za kozmetično zelo pomembno obolenje so navadno konstitucionalne narave. Često je dispoziacija že v rodbini, velikokrat so pa vzroki pri dobljenih boleznih: slabokrvnost, tuberkuloza. Prvi početki se kažejo navadno okoli 30. leta. Lasje začnejo izpadati nad temenom v obliki kroga ali na senčih, zaradi česar izgleda čelo jako visoko. Izpadanje se širi čez čelo, tako da ostane v najtežjih primerih le še venec las ob strani in zadaj glave, kajti kjer so lasje izpadli, je koža tanka, gladka in svetla.

Deloma vzporedno, deloma pa še pred izpadanjem las se po krije koža s finim prahjem, ki obstoji iz strjenega loja in odmrlih celic kože. Vzročna zveza med prahjem, čigar varok je čezmerno delovanje žlez znojnic in med izpadanjem las, ni še popolnoma pojasnjeno. Včasih opazujemo močno izpadanje, pri čemer se pa tvori le malo lusk, v drugih primerih je pa koža pokrita z debelo plastjo praha, številno izpadajočih las je pa malenkostno. Pri tvorbi praha pa ne gre le za kozmetično nakazo, bolnik trpi tudi zaradi precej močnega srbenja. Ko preneha srbenje na glavi, začnejo navadno lasje v veliki množini spadat.

Pri zdravljenju se moramo obrniti na dva momenta: podraženje lasnih buš in omejitev izločanja loja. Prvo dosežemo z različnimi dražili: sredstvi kakor amikar, krizarolin, kapikam, kantaride, kremenasta luč i. t. d. Za omejitev izločanja loja pa uporabljamo kakor pri mozoljih resorcin, žveplo, posebno v obliki sulfotorma. Slaba stran ne obstoja toliko v pomanjkljivosti uspehah kakor v nepriljetnem mazanju. Z roentgenскими žarki pa moremo brez vsakega nadlegavanja bolnika doseči najmanj enakovredne uspehe. Po parkratnem obsevanju dosežemo oboje t. j. omejitev izločanja loja in ojačanje rasti las.

(Konec.)

Povišali plače Walkerju in Olanderju.

Springfield, Ill. — Zadnja konvencija Illinoiske državne federacije je zvišala plače predsednika Walkerja in tajnika Olanderja za \$1500 na leto. Za naprej bosta prejela \$8000 na leto ali \$660 na mesec. Tudi delavska aristokracija dobro plačuje svoje uradnike.

Deset let zračne črte. Dne 25. avg. je poteklo deset let, odkar se je pričel redni promet na prvi trgovski letalski črti na svetu. Ta ekspresna letalska služba se je pričela med Londonom in Parizom in aeroplan, ki so se ga poslužili, je vozil dva potnika. Danes nosijo zračni ekspresni poleg pilota, mehanika in natakarja.

Koncem leta 1919. je bilo v Evropi samo 3000 milj organiziranih letalskih črt, na koncu prvega desetletja jih je 50.000 milj in na celnem svetu 90.000 milj. Koliko jih bo šele čez 10 let.

300-letnica georgijskega tiska. Slavili so jo letos. Prvo georgijsko knjigo, slovnico z georgijsko-italijanskim slovarjem, je izdal Stefan Paulini 1629 v Rimu. Isti mož je osnoval georgijsko tiskarno za širitev katoličanstva v Georgiji. V 17. in 18. stoletju je dala na svetlo še dosti georgijskih knjig. 1706 pa se je ustanovilo sileno podjetje v Moskvi. V Georgiji sami je izšla prva tiskana knjiga vs. pisma v georgijskimi, l. 1709. Tri leta potem je Rustaveli natiskal v Tiflisu narodni ep "Panterjeva koža."

G. Strelisker: ROKE

Alli ste že kdaj razmišljali o tem, kolikokrat na dan stisnete človeku roko, bodisi v formalnem pozdravu, za slovo, v potrditev sklenjenega dogovora ali iz prijateljstva?

Največkrat to vobče ni stisk roke, marveč tih, bežen, jedva zaznaven dotik, telesni spoj, ne slajši in iskrenejši od poljuba, vendar pa globok, čist stik, ki zveže dva človeka med sabo. Poljub je lahko obluba, pa tudi zaključek nečesa. Stisk roke pomeni več.

In kolikokrat sploh se ozremo po rokah, ki jih stiskamo? Ali ne gledamo preko njih tja v en dan — kakor vedno spregledamo to, kar ustvarja resnico, kar se muči? Godi se nam kakor bi se bili spoznati znoj in umazanost, ki jo prinaša delo.

Koliko rajši se zagledamo v obraz človeka, v kodreček na glavi nje, ki ji stiskamo roko! Da o tem, kako nas omamljajo lepe oči, vobče ne govorimo! Oh, in celo nogam posvečamo več pozornosti kakor rokam. Ker pozabljamo, da so obrabi — maske. Za lepimi maskami se skriva podlost, prostost in bedaštvo — za spakami pa je doma do brota in človečanstvo. Oči varajo. Tudi noge imajo lahko vabljive oblike, lahko so harmonični, zaokroženi in celo plemeniti stebri telesa, ki ga molimo — vendar nikoli nikdar ne izražajo idej.

Roka, ki jo stisnemo in običajno ne motrimo, pa odkriva značaj človeka. Ona ni in nikdar ne bo maska, kajti njena naloga je služiti in ubogati, ustvarjati in dopolnjevati. Roka je tišati organ, ki izvršuje ukaze možganov, ki pretvarja voljo v dejanje. Ona se prilagodi ukazom in jim je pokorna, ona drži, kar prime, bje po stvari ali predmetu ali pa jo boža in gladi, zida in podira — ter izvršuje vse, kar ji velewa njen gospodar.

Mnogo tisoč živčnih vlaken vodi do nje, vsako ji prinese kakšno novico, lakricio življenjske ali, vsako jo pomaga oblikovati. Palec pa nadzira kakor podčastnik voj otalih prstov, nadzira jih in jim zapoveduje.

Vse to so ljudje vedeli že v starih časih, ko še niso imeli zrcal, da bi opazovali v njih svoje obraze. Tada tudi ni bilo prilike, da bi se ženske pretvarjale pred srebrnimi stekli v budnoarjih. In ker je bila umetnost pisanja bore razvita in malo razširjena ter niso mogle pokončne ne poševe črke razodevati pravega stanja duše, je postala roka njeno ogledalo. Začeli so jo študirati, postavljati primere, spoznali so, kako čudovito popolno se zrcali volja in dejanje v izrazu palca, kako se izraža v njegovi obliki brezobzirnost, če je debelejši proti koncu, kako je ozek in reven pri tistih, ki so brez volje in energije. Tako je nastal študij roke, dani in posameznih prstov. Človek je spoznal, da so si prsti med seboj lahko silni kakor bratje in seale, da pa to ne more biti pogoj. Zakaj nekateri imajo prste ozke in nežne, drugi zopet okorne in težke. Nasprotno, ki se bora v človeku, dobivajo vsakakor svojo podobo tudi v prstih in roki. Ta proučevanja so privedla ljudi končno do spoznanja, da so črte na roki podvržene neki zakonitosti, nekemu sistemu. In nastal je nauk o umetnosti roke, obenem pa se je začela umetnost razlaganja človeka in njegovih lastnih iz rok, pa tudi umetnost prerokovanja.

Kolikor spada ta reč v umetnost, je pridržana duhovno posebno nadarjenim ljudem in narletanom. Ker pa ni človek samo svoje srce kovac, ampak tudi prvi in zadnji vzrok svoje nesreče, ker zavlači slehernu usodnost človeka od razvoja njegovega značaja, se razume, da se vedno najdejo ljudje kombinacijakega daru, ki radi sklepaajo o človeku na podlagi tega, kar vidijo, torej tudi na podlagi črt na dani. Svojtvenosti in značilnosti človeka pa so zapisane na vsaki roki. Zarilejo se globoko vanjo in se razvijajo dalje vzporedno s človekovim razvojem. Črte na dani novorojenčka so zelo skromne. Samo tri črtilce se znavaajo tam: življenjska črta, ki se začneja pri ko-

renini palca, in se vleče po sredini dani, razumaka črta in črta čustva ali area. Ta je nad razumsko linijo. Če se čustvena linija cepi, pravijo hiromanti, da prevladuje v človeku srce nad pametjo.

Te linije, katerim se pridružujejo še druge črte, se razprostirajo kakor drobni prelivi po vsej dani in kažejo, če je človek občutljiv, mehak ali bolehen. Včas se zapletejo in zamrščajo, da jih ni mogoče spoznati in ločiti druge od druge — posebno pri kompliciranih naturah s histerično dispoziacijo. Pri takih nejasnih naturah se črte zelo zapletejo, pri strastnih pa so razraščene liki dušourniki.

Hiromanti razlagajo znamenja v podobli križcev in zvezdic na razne načine. Včas domnevajo, da tidi za njimi sreča, včas zopet nesreča. To se tudi čestokrat zgodi — če jim verjameš in če prišegaš nanje. A nauk o črtah na dani ne zahteva nobene lahkovernosti — kaj že, ne zahteva niti vere! Njegova naloga je zbirati dognanja in spoznanja. Boljše je, če se črte ne razlagajo, ampak samo čitajo.

Najlepše ustne lahko lažejo, roka pa govori vedno resnico. Ta je prikrita tam, kjer je roka negovana in kjer so nohti prevlečeni s lakom. Toda že na prvi pogled se ta prevara razkrije. Grobi, lepo polirani prsti ne morejo zakriti grobe, čutne in materijalistične oblike roke. Pri staviti pa velja, da mala, ozka, kakor žamet mehka tenaka dan še dolgo ni dokaz čustva in toplenga area, vlasti ne tam, kjer manjkajo druga markantna znamenja.

Splošno se glasi, da imajo materijalisti prstanece daljši od kazalca, idealisti pa narobe, kazalec daljši od prstanece. To naziranje sem našel že marsikje potrjeno. Tudi je gotovo, da značajo pri koranini debeli prsti lenobo, komodnost in spokojnost. Erotika se izraža na valovitem prehodu od palca proti dani, v bližini življenjske linije. Diferencirano čutno ušivače kaže nakopičenje somerno potekajočih nočnih črt, pri čutnih in grobih naturah so brazde globoke in se vlečejo globoko v palec. Ljudje, ki zatirajo svoj ljubezni nagon iz psihilčnih ali fizičnih razlogov, imajo na Venerinem griču mrežasti ograji podobne črti sistem. To pomeni, da se skrivajo njih nagoni za to ograjo, seveda kolikor niso brazde pregloboke. Včas pa plapolaa za navideznim mirom in ravnodušnostjo kipeč temperament, strastvenost, ki vse podere, če se sprostí in potegne vse za seboj.

Po smrti ugasnejo tudi črte na dani. Razvlečejo se in izgubijo ter izginejo kakor sam človek. Če ne bi imeli nič drugega, kar bi kazalo na dušo v človeškem telesu, bi bilo že to dovolj za dokaz, da je v nas nekaj, kar je težko opredeliti.

Kadar tedaj podajate komu roko v pozdrav ali v slovo ali kadar se nad njo sklonite, da jo s spoštovanjem poljubite, mislite vedno na to, da znajo roke govoriti in da — ne, rajši ne! Kajti če bi umeli vse ljudje čitati iz rok, bi jih bilo le malo, ki bi hodili po svetu brez rokavic....

NAROČNIKI POZORI!

Znamenje (Aug. 31-1929) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustevalo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vlad napadnega naslova, plite nam doplačilo in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki ne vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNP doplačajo \$4.50 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Clevela za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za člane \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

Upravišтво "PROSVETA" 1927 E. Lawrence Ave., Chicago, Ill.

F. M. Dostojevski:

Poslovni
Vladimir Lovetich.Roman v šestih
delih z epilogom.

ZLOČIN IN KAZEN

O blaznosti so že govorili, zvedel sem to! — Povedal sem ti, da se na vseučilišču nisem mogel vzdržati. Ali veš, da bi se bil morebiti vendar lahko. Za pristojbine bi mi pošiljala mati, za obuvale, obleke in hrano pa bi si gotovo sam lahko zaslužil. Celo instrukcije po pol rublja so mi ponujali. Zakaj pa Razumihin dela! Toda razjeli sem se in nisem maral. Da, razjeli sem se, to je lepa beseda! Zaril sem se tistikrat v svoj kot kakor pajek v mrežo. Saj si bila pri meni, videla si moj brlog... Ali veš, Sonja, da nizki stropovi in tesne stene pritiskajo na dušo in um? O, kako sem sovražil ta brlog; in vendar se nisem hotel izseliti iz njega, nalašč ne! Vse dneve nisem šel nikamor, delati nisem maral in niti jesti ne — venomer sem ležal! Ako mi Nastazija prinese dobro, — jedel bom — ako pa ne prinese ničesar, mine dan tudi tako; iz same zagrisenosti se nisem oglašil! Ponoči nisem imel luči, v temi sem ležal, in vendar se mi ni ljubilo zaslužiti kaj za svečavo. Učiti bi se bil moral, pa sem prodal svoje knjige; zdaj je na moji mizi, po zvezkih in spisih palec na debelo prahu. Raje sem ležal in mislil, mislil venomer... In takne čudne, raznovrstne sanje sem imel, da ti ne morem povedati. Takrat pa se mi je tudi začelo blesti, da... Ne, ni res! Zopet ti ne pripovedujem resnice! Vidiš, takrat sem se vedno vpraševal, zakaj sem tako neumen, in če so drugi neumni, zakaj nočem biti pametnejši od njih? In potem sem spoznal, Sonja, spoznal sem, da bi bilo preveliko čakati, da se vsi izpametujejo... Spoznal pa sem tudi, da tega nikdar ne bo, da se ljudje ne izpreminjajo in da jih nihče ne more izpreobrniti, da je ves takšen trud zaman! Da, tako je!... To je njihov zakon — zakon, Sonja! Da, res! In zdaj vem, Sonja, da je tisti, ki je krepkega duha in silen po umu, nad njimi gospodar! Kdor se mnogo upa, ima pred njimi prav. Kdor more pljuniti na veliko, ta jim je postavodajalec, in kdor se največ predrzne, ima največ pravice med njimi! Tako je bilo do današnjega dne in tako bo vedno! Samo slepec tega ne izprevidi!

Pri teh besedah je Razumihinov gledal na Sonjo, toda ni ga več skrbelo, ga ni razumelo ali ne. Mrljica se ga je bila popolnoma polastila in govoril je z nekakim mračnim navdušenjem. Res, že vse preveliko ni bil govoril z nikom. Sonja je uvidela, da je postal ta tempel nauk njegova vera in zakon.

"Takrat, Sonja, sem uganil," je nadaljeval odpuščeno, "da se daje oblast le tistemu, kdor ima pogum, da iztegne roko in si jo vzame sam. Treba je samo enega: poguma. Takrat mi je prišla prva v mojem življenju misel, ki je razen mene še nikdar nihče ni zamislil. Jazno kakor solnce mi je postalo naenkrat, da se dosihod še živa duša ni upala in se ne upa pustiti vso to nerodnost v nemar, prijeti vso stvar za rep in jo treščiti k vragu! Hotel sem biti pogumen in izvršil sem umor — a samo pogumen sem hotel biti, Sonja, to je vas vzrok!"

"O, molčite, molčite!" je vzklila Sonja in ploskala z rokami. "Boga ste pozabili, zato vas je kaznoval in vas izročil peklenščku!"

"Prav imaš, Sonja; kaj ne, takrat, ko sem ležal sam in v temi in so mi prihajale vse te misli, takrat me je motil peklenšček sam, a?"

"Molčite! Ne smejte se, bogokletnik, saj ne razumete ničesar! O, moj Bog! Ničesar, ničesar ne razumem!"

"Molči, Sonja, saj se ne posmehujem! Sam vem, da me je vrag zapeljal. Molči, Sonja, molči!" je ponavljal mračno in trdovratno. "Vse mi je znano. Vse to sem že premislil in prešepetal sam pri sebi, ko sem ležal takrat v mraku..."

Frederic Boutet:

IZ OBUPA...

"Gabrijela," je nagovorila gospa Lobelova svojo hčerko po kosilu, med tem ko je njen mož Adolf odlagal novine na mizo, "pazi in dobro si zapomni, kar ti zdaj povem! Dobila sem pislo od svoje stare prijateljice gospe Aumantove, ki te vabi za mesec dni k sebi na letovišče. Tvoje potovanje ima dvojen namen: najprej se lahko odpočiješ daleč od očetih in mene. Drugič imaš še tri in dvajset let. Lepa si in inteligentna tudi — saj si napravila zrelostno akucijo. Gospa Aumantova mi javlja, da lahko srečaš v njeni hiši primerne partije. Piše mi, da je povabila med drugimi tudi mladega Raymonda Hermanta. Raje je zal mladenič, vreden najboljše ženake... Ne pozabi tudi, da je g. Hermant lastnik tvornice avtomobilov. Ali razumeš?"

"Razumem, mama, razumem!" je z odločnim glasom ponovila Gabrijela.

"Zdaj tedaj veš, kaj je tvoja dolžnost. Glej, da si pridobiš srce tega mladeniča. Uverjena sem, da je gospa Aumantova prav zaradi tega povabila oba hčrta na letovišče..."

Gabrijela je molče poslušala. "In še nekaj, draga. Sodoba moda ti pojde v vsem na ro-

zelo, tako zelo sem se takrat naveličal začeti od kraja in nehati z govoritjem. Morda misliš, da človek in to me je pogubilo! Ali morda misliš, da na primer nisem vedel, ko sem se začel vpraševati in izkušati, češ: "Ali imam pravico do oblasti, ali je nimam?" — da nimam pravice do oblasti? In, ako sem se vprašal: "Ali je človek uš, ali ni?" ki gre naravnost in ne pomišlja... Ko sem se toliko dni mučil z vprašanjem, ali bi Napoleon šel ali ne, takrat sem pač jasno čutil, da jaz nisem Napoleon... Vso, vso muko te bedarije sem preстал, o Sonja, in vso sem hotel zvaliti a svojih pleč; brez vsega zavijanja, Sonja, sem jo hotel ubiti, ubiti sebi v prid, zase edinega! V tem nisem hotel varati niti samega sebe. Ubil je nisem zato, da bi pomagal materi — to je nezmisl! Ubil je nisem, da bi si preiskrbel areštstva in oblast in postal dobitnik človeštva. Neumnost! Ubil sem jo pač, ubil v svoj prid, v svojo lastno korist; to pa, ali postanem dobitnik človeštva ali če bom vse življenje kakor pajek lovil ljudi v pajčevino in jim izsesaval kri, mi je moralo biti v tistem hipu važno. Takrat ko sem izvršil umor, takrat, Sonja, mi ni bilo toliko do denarja, kolikor do nečega drugega... Zdaj mi je vse to jasno... Umeš me: ako bi šel po tej poti naprej, bi morda nikdar več ne ponovil umora. Nekaj drugega sem moral izvedeti, nekaj drugega mi je vodilo roke; takrat sem čutil silo, ki me je gnala, da spoznam — da naglo spoznam če sem tudi jaz uš, kakor vsi drugi, ali če sem človek. Ali zmorem zločin, ali ga zmorem? Ali imam pogum, da izegnem roko in vzamem, ali ga nimam? Ali sem trepetajoča stvar, ali imam pravico?"

"Ubijati? Ubijati da imate pravico?" je ploskala Sonja z rokami.

"Eh, Sonja!" je vzklil nejevoljno, kakor bi ji hotel nekaj odgovoriti, a je prezirno umolknil. "Ne prekinjaj me, Sonja! Hotel sem ti dokazati samo to, da me je takrat v resnici vrag zapeljal, nato pa mi je pokazal, da nisem imel pravice iti tja, kar sem ravnotakana uš, kakršne so vsi drugi. Porogal se mi je in zato sem prišel danes k tebi! Sprejmi gosta! Ali bi bil prišel k tebi, ako ne bi bil uš? Poslušaj me: ko sem šel takrat k starki, sem šel samo za poljubno... Vodi to!"

"In morit, morit!"

"A kako sem jo umoril? Ali se tako mori? Ali hodijo morit tako, kakor sem šel jaz tisti dan? Enkrat ti bom povedal, kakor sem šel! Ali sem ubil staro? Sebe sem ubil, ne pa nje! Tam sem si zadal smrtno rano na vse večne čase!... Staro pa je ubil vrag in ne jaz... Dovolj, dovolj, Sonja, dovolj! Pusti me!" je zavpil nenadoma s krčevito bolestjo, "pusti me!"

Opri si je koleno ob koleno in stisnil glavo z dlanmi kakor s klečami.

"Koliko trpljenje!" se je izvil Sonji v mukopolnem jeku.

"A kaj je zdaj storiti, to mi povej!" je vprašal on, dvignil glavo in jo pogledal. Njegov obraz je bil obupan in spačen.

"Kaj je storiti!" je vzklila ona in skočila pokonci in njene oči, ki so bile vse zalite s solzami, so naenkrat zažarele. "Vstani!" Prišla je za rano, da se je dvignil; gledal jo je z začudenjem. "Pojdi takoj, še ta trenutek, postoj na razpotju, pokloni se, poljubi najprej zemljo, katero si oskrnil, potem pa se pokloni vsemu svetu, na vse štiri strani, in reci vsem na glas: 'Jaz sem morilec! Tedaj ti pošlje Bog novo življenje. Ali pojdeš? Ali greš?' ga je vpraševala, tresoč se, kakor bi jo prijemala bolezen; krepko mu je stiskala obe roki s svojimi rokami ter arla vanj s plamenčimi očmi.

(Dolje prihodnjak.)

prisel prosit za prvi ples Raymond Hermant. Vrtila se je nekam vzhleno, prvi se je ji dvigale v prijetnem razburjenju. Ko sta odpleasala nekaj plesov, jo je prišel prosit za ples g. Brey. Najrajša bi bila rekla "Ne!", toda oika in vlnudnost sta ji velevali, da mora postopati drugače.

Med plesom je začel g. Brey govoriti: "Drago dete, prisegam vam, da trditte čas! Zelo občalujem vaše napore — ki so, na žalost, zaman. Stitirajet dni opazujem vaš boj za Hermanta. Ponavljam vam: fant je oddan! Oženil se ne bo nikoli, ker je že dve leti ljubimec g. Aumantove. Mar mislite, da gostiteljica ne ve, čemu ga je pozvala na letovišče? Gotovo tudi ne veste, čemu je pozvala: storila je to na moje prošnje... Od prvega dne ste mi po godu. Zelo mi je žal, da ste računali s Hermantom, ki ga ne boste nikoli dobili. Draga moja, ne pozabite, da se taki mladeniči nikdar ne ženijo z dekletki brez ogromne dote..."

Gabrijela je drhtela po vsem telesu. "Ali je mogoče, kar mi pripovedujete o njem? Ali je res prišel sem kot ljubimec gospe Aumantove?" je šepetala Gabrijela v vročici.

"Draga, nikar ne mislite, da lažem..."

Gabrijela je bila obupana. V njej je nekaj razbijalo. Bila je razkačena, ponižana in je komaj zadrževala solze, ki so ji vrele na oči.

"Prišli ste zaradi mene?" je naposled vprašala Brey.

"Samo zaradi vas. In vi, ne da bi to vedeli, samo zaradi mene," je odvrnil Brey.

"Hoteli ste me tedaj videti?"

"Hotel sem vas spoznati... In vam povedati, da vas ljubim — da, ljubim... Ali hočete navzile letom, ki naju ločijo, postaviti moja žena?"

"To želite?"

"Da, samo tega si želim! Glejte, prišli ste na letovišče, da bi našli ženina... S tem se ni rečeno, da ljubite g. Hermanta. Glejte, jaz sem pripravljen umreti, da vas osemim..."

"Dobro!" je dejala Gabrijela in stisnila obrvi. "Naj bo, vašo ponudbo sprejemem!"

Od razburjenja se je tresla kakor nebojčen listič v viharju.

Sprejela je Breyovo ponudbo. Možila se bo, ker jo je mati zaradi moza poslala na letovišče. Toda potem... potem bo že našla sredstvo, da se za ta korak maščuje vsemu svetu!

Alfons Petzold:

PROGOVNI ČUVAJ

Jeklena spona spanja mu vedno tesneje objema možgane.

Črke koledarja, ki se jih spominja napot v nezavesti, beže pred njegovimi utrujenimi očmi in postajajo vedno manjše in manjše.

Dvajset ur opravlja že nepretrgoma službo, medtem ko je pred nastopom službe spal samo štiri ure.

Polnoč je minila. Še dve uri, nato pride brzovlak. Ko odplelje, sme zopet za nekaj ur leči.

Ali vsaka posamezna minuta, ki jo mora še prebdati, mineva počasni. Svinčena teža tiči njegovo telo, stopa na vsaki živci in stiska bolešno vročine možganov.

Rad bi ugasnil neusmiljeno rezko bliščečo električno žarnico, ki zbada njegove oči.

Ali boji se storiti to. Ako bi ga obdala mehka, dobra noč, bi takoj zaspal.

Naposled čuti, kako vse v njem stremi po temi, kakor premražen po topli odeji in kako vstaja v njem srd proti daljnemu mestu, v katerem se ta vražja luč proizvaža.

Tam smejo vsi spati. Vsi spe v zametati temi spalnic in v mehkih posteljah, imajo zaprte oči, trdno zaprte oči vso lepo noč do prijaznega jutra.

Tudi njegova žena, ki se neka dne valed hude bolečini leži v bolnici, spi.

Sovražna misel se vcepi v njegovi boleči glavi zoper življenjsko tovarišico.

Gotovo je zbolela samo zato, da se enkrat počitno naspri in ga je pustila samega. Kakor mačke so vse, zvite, brez srca za garajočega moža.

Kdor se ženi, si naprti križ na pleča. Ona žrtuje samo svoje ime, mož pa vse, celo svojo ABC in dobi zato cel kup skrbi, ki mu pritiakajo nos v zemljo in mu ne puste, da bi se ozrl v nebo. Tako leži sedaj tudi njegova, v lepi, topli postelji, sanja gotovo o lepih rečeh, in ko se vzbudi, leži mrak bolniške sobe kakor mehki žamet na njenih očeh, ki jih ame zopet zatisniti, in spajne nadaljevati... Tristo hudidev... Prokleto premišljevanje... sedaj bi kmalu zaspal, — za las je manjkalo.

Se eno uro in štirinajst minut!

Drgne si oči. Utrujenost boli v njih kakor zdrobljeno steklo.

Nato vzame zopet knjigo v roke. Utrujenju ustvarjajo možgane iz prečitanih besed slike in dogodivščine.

Lažnja knjiga! Življenje je mnogo bolj žalostno za tistega, ki si mora prigrati svoj vsakdanji kruh in pipo najbolj priprostega tobaka, in mnogo lepše in prijetnejše je življenje z bogastvom blagoslovljenega, kakor je ta na tem neumnem papirju napisano.

Koledar je zafrfnil kakor prestrašena kokoš v majhnem, odprt zaboju za premog...

Progovnemu čuvaju se je zdelo kakor da gori luč v žarvedno močnejše, ostreje.

Pa četudi obrne glavo kam drugam, da se umakne pripekajočemu pogledu luči, povsod, v vsakem kotu je strašna svetiloba in vrti njegov pogled nemirno okrog.

"Mrcina!" sika razjarjen na žarnico, ki mu svetli v obraz... Srečna misel mu šine v razbeljene možgane. Vzame svoj veliki temnomodri žepni robc in ga obesi preko beločfarjene žarnice.

"Tako, mrcina, pljuj sedaj svoj strup..."

Strgajoč iztek električne signalne ure ga je odtrgal iz uteženja. Strah pred nepopisno strašnim dohodkom, ki bi se lahko zgodil, je vrzel razcefrane misli v gnijoče stene njegovih možganov.

"Saj vendar nisi spal?"

"Preslišal signal!"

"Proga ni prosta... Trčenje vlakov!"

V mraku ni mogel videti, kako stoji kazalec.

Iztrga robc z žarnice. Plameča luč oblije pohlepno številčne ure...

Še deset minut!

Progovnemu čuvaju je bilo kakor da so naenkrat vsi živci kot majhni plamenčki sknili iz njegovega telesa, kakor da je njegova glava plamenčaka baklja.

Stokajoč se prime za glavo. Strašno, kako žgejo lasje!

In tisto pred njim na mizi, tista žival z enim edinim gorečim očesom na čelu, to je vendar mačka, divja, grozovita mačka, ki mu hoče skočiti v možgane.

Rjoveč od strahu, razjarjenosti in bolečin, udari a stianjenimi pestmi po svetilki... Pok, peklenški žvenket, tema, je planilo nanj. Kri je tekla s prstov. Ni gledal na to, nego je planil v noč...

Na nebu so svetile zvezde.

"Same mačke, same mačke," — skriplje ves blazen in v grozi ter beži po prosti.

Levo in desno in tudi pred njim je bila noč. Ali nad njim skakače ognjene mačke in mu prete; njegova glava je goreča kakor plamen.

Edino rešitev je še poznal. Mora zbežati k svoji ženi v bolnico. Tam ni krvočelnih mačk. Tam stoji hladne, usmiljene postelje, kjer bo v eni izmed njih skril in zakopal svoje žareče, kadence se telo...

Tako je drvel v blaznem strahu naprej, s stianjenimi rokami, zaščitajoč žarečo glavo.

Naenkrat skočita iz temne stene v daljavi dve rumenosvetli točki in se bližata v divji naglici. Postajata vedro večji in večji in sta kakor dva ognjena žrela, bljuvajoča strašen ropot in puh.

Progovni čuvaj je sredi teka odrevenel kakor kamen. Čepeč med tračnicami, pripravljen za skok, ni čutil več strahu, ne groze, nego samo divjo, živalsko jezo.

Ognjena zver, od katere izvirna vsa krivica, vse hlapčevstvo sveta, puha besne vse bližje. Hoče ga pogoltniti in požreti, kakor je požrla in pogoltnila milijone ubogih sotrpinov in sotrpink.

Ali on hoče maščevati vse! Čuti v sebi moč, neomajen obup...

Sedaj...

S tulečim smehom in s stianjenimi pestmi se je vrgel na orjaško oko reflektane svetilke s polno paro drvečega brzovlaka...

Strojevodji je priletelo na roko nekaj spolzko-kašnatega. Ko je pri migljajoči svetlobi kotla pogledal, je videl krvavi kos možgan.

Groza ga je stresla in mu vrgla pipo iz ust.

Prevedel Iv. Vuk.

Cena listu Prosveta

po 1. juliju 1929 je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6.00
1 tednik in 4.80
2 tednika in 3.60
3 tedniki in 2.40

Za Ciero in Chicago je.....\$7.50

1 tednik in 6.10
2 tednika in 5.10
3 tedniki in 3.90

Tednik sam stane.....\$1.20

Tednik v Evropo stane 1.70

Poština za tednik v Evropo 50

Mladinski List stane.....\$1.20

Ml. List v Evropo stane..... 1.50

Cena oglasom po dogovoru.

Upravitelj.

SLOVENSKA NARODNA PODPORA

POBNA JEDNOTA

Izda svoje publikacije in posebno list Prosveta za korišćenje potrebne agitacije svojih društvo in članstva in za propagando svojih idej. Nikaor pa ne za propagando drugih političnih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopis in naznanila drugih političnih organizacij in njih društva ne se ne pošilja listu Prosveta.

RAD BI IZVEDEL,

kje se nahaja John Panjan, pre par leti se je nahajal v Irwinu, Pa., a pozneje ne vem, kje je; Rojaki, kdor kaj ve o njem, prosim, naj mi sporoče na moj naslov: Ignac Uršič, 539 Highland Ave., Canonsburg, Pa.—(Adv.)

NA PRODAJ

je kuhinjska peč na premog in plin "Combination" peč. Nizka cena. Oglasite se na: 1832 So. 156th Avenue, Cicero, Ill. (Adv.)

VABILO NA VINSKO TRGATEV

katere priredi

Slovensko Izobraževalno Podporno Društvo
V BRIDGEVILLE, PA.

dne 12. oktobra 1929 v svoji lastni dvorani
na Liberty street, Bridgeville, Pa.

Pričetek točno ob 7. uri zvečer.

Igrala bo izvrstna godba in zabave bo dovolj za vse, za stare in mlade. Ne pozabite na ta večer, smeja in veselja dovolj. Za dobro in točno postrežbo bode skrbel veselni odbor.

Torej na svidenje pri veselici klče in vabi—ODBOR!

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOCA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častilke, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA
ČLANSTVO S.N.P.J. DA TEKOVINI
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmernne, unifako delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2457-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST MENA POJASNILA